

Lars og løkka på Løkka

Historier fra
virkeligheten

Lars er snart 50 og har vært «kjøret» siden han var 14. Han vanker på Grünerløkka her hos meg i Oslo indre øst. Mager, sliten, deprimeret, subber av sted med knekk i knærne, ingen årer å stikke i, inn og ut hos feltpleien og på sykehus for å få skjært i abscessene etter de intramuskulære skudene. Stort blandingsmisbruk. Har prøvet alt – og kan alt om alt man kan ruse seg med. Fri tilgang på tabletter fra venninna, men han har «Konntroll» og er «Sjefen» og «veit hvordan detta skal gjøres doktor!»

NETTVERK: Mor, søster, bikkja hans! (Velstelt, passe dressert og trygg Collie). LAR-teamet i tredje forsøk (2004): Lars, Lar-øst, ruskonsulenten i bydel, klinisk psykolog og meg. MÅL: Minst mulig blandingsmisbruk. Ikke urintester. Møter i teamet ved behov. Tett kontakt Lars, NAV sosial og meg.

Hvorfor blir jeg med på dette? Jeg er fastlegen hans. Lars har valgt meg. Vi skal forsøke å få til et samarbeid om hans helse- og sosiale problemer. Et viktig oppdrag for meg som lege er å forsøke å hjelpe de som har det vanskeligst. Det gjør hverdagen min som fastlege meningsfylt, men jeg føler sterkt at jeg går på akkord med meg selv i forhold til målsetting om rusfrihet, og er i tvil om jeg skal være med på akkurat dette. Jeg vil imidlertid være med på å gjøre temperaturen i helvetet hans lavest mulig (ned mot +20°C). Jeg har latt meg overbevise av forskningen som foreligger om at i de rammene som LAR byr og som Allmennlegeforeningen står for, så har «gamlingene» det mye bedre på Metadon/Subutex enn uten, og det gjør godt for alle rundt dem. De andre i teamet har overbevist meg om at dette også gjelder Lars. Jeg følte meg inkompetent, men så på dette som en (spennende) læresituasjon i et team med mye kompetanse i stedet for å gjemme meg bak «uforsvarlighet» – langt, langt bak i hjernen har jeg nok en drøm om en fornøyd, rusfri Lars med egen bolig, bikkja og arbeide som selvforsørgende skattebetaler?

Tja – hva skal vi styre mot med en som sovner i rus under konsultasjonene og må støttes for ikke å dette av stolen? Vi holder jevnlig kontakt. Nesten umerkelig skjer det en endring. Jeg vet ikke sikkert hvilken rolle jeg spiller men opptrer respektfullt, viser tillit der jeg kan, men setter også tydelige grenser. Han klarer opp – neddopingsperiodene

blir sjeldnere, kortere og «grunnere». Han får etter hvert adgang til å ta med Metadonsaft («safta») til kortere ferieturer på hytta med familien. I vinter ville han ha henteordning fra et annet apotek, fordi han vil kunne ta del i dagsjobbingen til Kirkens Nødhjelp.

Det er moren hans som finner fyret vi skal seile mot. I 2005 inviterer hun Lars og søsteren på safariturer i Afrika i påsken 2007. Han må betale turen selv. Han begynner å spare penger og se framover. Dette vil han være med på! Fire uker i Afrika. Hvordan får man med seg safta for fire uker? Løsningen er Metadontabletter, som etter søknad til LAR med krav om rusfrihet og søknad på registreringsfritak, attester og stempler for å være sikker på at 160 metadontabletter ikke skulle forsvinne for fort eller på gale hender under turen. Han fikk til utprøving før avreise og til ekstradager i tilfelle flyforsinkelser og hjemkomst i helg. Mor påtok seg oppgaven med henting, oppbevaring og utdeling.

Han gikk med på å levere urinprøver i ukene før avreise. Jeg hadde en tanke om at han skulle ansføres til å bli rein før turen, men det motsatt skjedde. Det ble verre og verre. Han var så dritredd for at han ikke skulle greie det. To dager før avreise satt han på venteværelset bleik og medtatt og prøven var positiv på «alt». Formaninger var ikke tingen der og da. Tanken på hva som ville skje med ham hvis jeg avlyste, gjorde valget enkelt. Jeg ønsket ham god tur. Det kreves bred fastlege-rygg i dette gamet og fokus på målet – Afrika her kommer Lars!

Fire uker senere står han plutselig ved siden av meg i gangen på kontoret. Storfornøyd, brun og i godt hold. Han vil avgi urinprøve for å vise at han er rein – og det er den for alle praktiske formål – bare metadon og litt cannabis.

I forgårs kom kortet fra Afrika: «Tusen takk. Jeg hadde aldri trodd jeg ville få oppleve Afrika. Men ved blant annet din hjelp, så kom jeg altså dit. Det er kjempefint her. Det er vel varmt og masse insekter, men det går vel bra? Hilsen en glad Afrika turist. L.»

Livet og løkka på Løkka er sterk!

Kjell Maartmann-Moe, Fastlege, Spesialist i allmennmedisin